

Oponentský posudek diplomové práce

Jméno diplomanta: Jonáš Kučera

Téma a rozsah práce: Vývoj a současný stav právní úpravy žoldněřství (67 s.)

Datum odevzdání práce: 2. června 2015

1. Aktuálnost (novost) tématu:

Diplomová práce Jonáše Kučery se zabývá tématem diskutovaným v mezinárodním právu vždy, když vypukne ozbrojený konflikt, ve kterém jsou angažováni příslušníci ozbrojených sil, kteří nejsou státními příslušníky jiných států než stran konfliktu. Patrně nejintenzivnější diskuse je spojena s přípravou Dodatkového protokolu I k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949. Důvodem je tlak afrických zemí, které prošly v období, jež předcházelo přijetí Dodatkového protokolu I na Diplomatické konferenci v letech 1970-1977 dekolonizačními válkami, v nichž byly poměrně často využívány námezdní vojska, poskládaná z příslušníků různých států.

Samotný fenomén žoldněřství není ničím novým a námezdní vojáci byli, stále jsou a jistě i v budoucnu budou v ozbrojených konfliktech využíváni bez ohledu na to, zda bude mezinárodní právo využívání žoldněřů zakazovat nebo regulovat. Je přinejmenším sporné, zda je regulace žoldněřství vůbec uchopitelná, zda je potřebná a zda nejde proti smyslu samotného mezinárodního humanitárního práva. Když už se rozhoří ozbrojený konflikt, který jedna z válčících stran rozpoutá nepochybně v rozporu s mezinárodním právem, je celkem jedno kdo bojuje, důležité je, zda ten kdo bojuje dodržuje základní pravidla stanovené mezinárodním právem pro vedení ozbrojených konfliktů. Ambicí mezinárodní právní úpravy obsažené v pravidlech mezinárodního humanitárního práva v nejšířším slova smyslu není a jak ukázala historická zkušenost, ani nemůže být, války zakázat, cílem úpravy je humanizovat je. Snaha ostrakizovat nebo vyloučit část komabantů z ochrany a postavit je zcela mimo systém tak zjevně ničemu neprospívá a je v příkrém rozporu se základními principy, na nichž mezinárodní humanitární právo spočívá a z nichž vyrůstá. Jde o zjevnou snahu o politizaci systému ochrany obětí ozbrojených konfliktů.

Jak je patrné z přechozího úvodního shrnutí, využití zahraničních bojovníků je stále aktuálním tématem, navíc jde o téma, které nepostrádá dynamiku a proměnlivost. Otázkou však zůstává, a autor diplomové práce se touto otázkou obsáhle zabývá, zda jde o téma právně uchopitelné.

2. Struktura a obsah práce

Diplomová práce je rozdělena do pěti částí, Jádro práce představuje druhá, třetí a čtvrtá část, tj. vývoj do roku 1977, úprava žoldnéřství v Dodatkovém protokolu I a vývoj po roce 1989 do současnosti. Jednotlivé kapitoly jsou dále členěny, práce má logickou strukturu a diplomant se jí striktně drží. Práce je zakončena přehledným závěrem, ve kterém autor syntetizuje své poznatky.

2. Náročnost tématu:

Zpracování práce vyžadovalo důkladnou analýzu relevantní právní úpravy, včetně přípravných prací na přijetí základních mezinárodních dokumentů na univerzální a regionální, převážně africké úrovni. Za velmi přínosné lze rovněž považovat i to, že se autor zajímal o kritické připomínky a výhrady států, které nejsou smluvními stranami Dodatkového protokolu I. Autor prokázal, že se seznámil s relevantními primárními i sekundárními informačními zdroji. Téma práce je proto možno považovat za spíše náročnější. Traktovanou materii se diplomantovi podařilo analyzovat a syntetizovat ve srozumitelných závěrech.

3. Hodnocení práce:

Předložená práce je systematicky členěna, autor se drží zvolené struktury, jazykový styl a formální úroveň jsou na slušné úrovni, která zcela odpovídá požadavkům kladeným na obdobný typ prací. Při zpracování vycházel diplomant z poměrně značného množství primárních a sekundárních zdrojů, které standardně cituje. Práci lze považovat za velmi dobře zpracovanou, na stylu zpracování je patrné zaujetí, s nímž byla diplomová práce napsána. Jediné, co práci chybí je představení vědeckých metod zpracování, ze samotné práce to však vyplývá a nelze to považovat za zásadní nedostatek.

4. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Jak je uvedeno již výše, práce je po formální i obsahové stránce zpracována velmi solidně. Žádné zvláštní připomínky k ní nelze mít, s ohledem na doporučený rozsah diplomových prací postihuje to, co mohlo být rozumně od diplomové práce očekáváno.

K obhajobě bych rád požádal zodpovězení otázky, jaké jsou dle názoru autora práce hlavní výhody a nevýhody mezinárodněprávní regulace žoldnéřství a na jaké limity taková regulace naráží. Druhou otázkou je, zda je v současné době stále ještě udržitelné dělení mezi mezinárodními a vnitřními ozbrojenými konflikty, a to i s ohledem na zpracovávané téma práce.

5. Doporučení:

Závěrem bych rád uvedl, že celkově práci hodnotím velmi kladně, doporučuji ji proto k ústní obhajobě.

V Praze dne 8. září 2015

Vladimír Balaš